

HRVATSKI SABOR
Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/21-03/128
URBROJ: 6521-31-21-01
Zagreb, 7. prosinca 2021.

D.E.U. br. 20/032

ODBOR ZA GOSPODARSTVO
Predsjednik Žarko Tušek

ODBOR ZA OBRAZOVANJE,
ZNANOST I KULTURU
Predsjednica Vesna Bedeković

ODBOR ZA POMORSTVO, PROMET I
INFRASTRUKTURU
Predsjednik Pero Ćosić

ODBOR ZA INFORMIRANJE,
INFORMATIZACIJU I MEDIJE
Predsjednica Natalija Martinčević

Poštovani predsjednici odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za gospodarstvo, Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu, Odboru za pomorstvo promet i infrastrukturu i Odboru za informiranje, informatizaciju i medije Stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2020. godinu:

Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive
2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na
raspolaganje radijske opreme na tržištu
COM (2021) 547

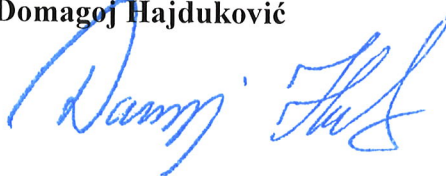
koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/21-07/435, URBROJ: 50301-21/22-21-2 na sjednici održanoj 23. studenoga 2021.

Predmetni Prijedlog direktive Europska komisija objavila je 23. rujna 2021., u okviru inicijative iz Prilagođenog programa rada Europske komisije za 2020. godinu „Strategija za Europu spremnu za digitalno doba“, te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 28. siječnja 2022. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2021) 547
 - COM (2021) 547

Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom jeziku):

Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive 2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2014/53/EU on the harmonisation of the laws of the Member States relating to the making available on the market of radio equipment

Brojčana oznaka dokumenta:

COM (2021) 547 final, Interinstitutional File 2021/0291 (COD)

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Ustrojstvena jedinica: Uprava zračnog prometa, elektroničkih komunikacija i pošte, Sektor elektroničkih komunikacija i pošte

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključene u izradu prijedloga okvirnog stajališta: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM)

Nadležna služba u MVEP (Sektor za COREPER I):

Služba za unutarnje tržište i socijalne politike

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

Radna skupina za tehničko usklađivanje u formaciji *Strojevi*,

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Revizija Direktive je dio drugog prioriteta Programa rada EK za 2020. („Europa spremna za digitalno doba”). Povezana je s *Europskim zelenim planom i Akcijskim planom za kružno gospodarstvo* u okviru kojeg su predviđene inicijative koje potiču održivu potrošnju i utječu na cijeli životni ciklus proizvoda.

Revizijom se predlaže jedinstveni punjač za elektroničke uređaje te zasebna prodaja punjača i elektroničkih uređaja. Cilj revizije je smanjiti količinu e-otpada te potrošnju sirovina i emisije CO₂ iz proizvodnje, prijevoza i odlaganja punjača, čime se potiče kružno gospodarstvo te doprinosi digitalnoj i zelenoj tranziciji. **Jedinstveni punjač omogućit će**

Revizija se odnosi samo na određene kategorije ili razrede radijske opreme, a to su: pametni telefoni, tableti, digitalne kamere, slušalice, slušalice s mikrofonom, prijenosni zvučnici i ručne konzole za videoigre za koje će USB tipa C postati novi standardni utor za punjenje, jedinstven za sve vrste takvih uređaja.

Potrošač će uz svaki elektronički uređaj, obuhvaćen ovom revizijom, dobiti i informacije o specifikacijama punjača i mogućnostima punjenja.

Za konačno uvođenje jedinstvenog punjača potrebna je potpuna interoperabilnost elektroničkog uređaja i vanjskog napajanja. **Ova revizija obuhvaća interoperabilnost samog elektroničkog uređaja**, dok će se interoperabilnost vanjskog napajanja osigurati revizijom Uredbe o utvrđivanju zahtjeva za ekološki dizajn za vanjska napajanja koja je u pripremi.

Struktura Prijedloga

Prijedlog sadrži četiri članka, jedan prilog te 21 uvodnu izjavu.

Ključan je članak 1. kojim se mijenja i dopunjuje šest članaka i uvrštava novi Prilog I.a. Glavne izmjene odnose se na pružanje mogućnosti potrošačima da kupe određene kategorije ili razrede radijske opreme bez punjača. Takve kategorije ili razredi radijske opreme specificirani su u Prilogu I.a. EK ima delegirane ovlasti kojima kroz delegirani akt može ažurirati Prilog I.a tj. može dodati, izmijeniti ili ukloniti i) određene kategorije ili razrede radijske opreme, ii) tehničke specifikacije za sučelja za punjenje (utore), iii) tehničke specifikacije za tehnologije punjenja.

Člankom 2. se od država članica zahtijeva prijenos izmjena u nacionalna zakonodavstva. Zahtjevi koji se uvode ovom revizijom ne primjenjuju se na radijsku opremu koja se na tržište Unije stavlja prije datuma početka primjene direktive.

Člankom 3. propisuje se da direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Prilog I.a obuhvaća specifikacije i informacije vezane uz punjenje koje se primjenjuje na određene kategorije ili razrede radijske opreme.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Politike za održive proizvode i održivu potrošnju su prioritet Europskog zelenog plana (*Green Deal*) i 2030 Digitalnog kompasa: europski pristup za digitalno desetljeće (*2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade*). EK još od 2009. nastoji harmonizirati sučelja za punjenje mobilnih telefona i sličnih elektroničkih uređaja. Iste godine, na prijedlog EK, veliki proizvođači mobilnih telefona pristali su potpisati Memorandum o razumijevanju (MoU) o usklađivanju punjača za mobilne telefone, što je dovelo do smanjenja broja rješenja za punjenje mobilnih telefona. Međutim, nakon isteka MoU, iako je EK nastojala dogovoriti s proizvođačima produljenje, to nije bilo rješenje za ekološka pitanja i za potpunu usklađenost punjača u EU.

EP je u usvojenoj Rezoluciji iz siječnja 2020. istaknuo potrebu za žurnim donošenjem norme za jedinstveni punjač za mobilne telefone i pozvao EK da predloži novu zakonodavnu mjeru u cilju uvođenja jedinstvenog punjača koji će osigurati da potrošači u EU ne moraju kupovati novi punjač za svaki novi komad radijske opreme. EP je također predložio da se punjač kao proizvod odvoji i prodaje zasebno s ciljem smanjenja e-otpada.

Status dokumenta:

EK je 23. rujna 2021. usvojila Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu.

Revizija Direktive predstavljena je 5. listopada 2021. na Radnoj skupini za tehničko usklađivanje u formaciji Strojevi. Do sada su, uključujući predstavljanje, održana sveukupno tri sastanka.

Stajalište RH – ključni elementi:

RH pozdravlja prijedlog zakonodavne mjere, posebno s aspekta smanjenja e-otpada, kao i pogodnosti koju donosi za potrošače u smislu da ne moraju kupovati novi punjač za svaki novi elektronički uređaj, odnosno radijsku opremu obuhvaćenu ovom revizijom. Također, podržava da se punjač kao proizvod odvoji, te kao takav prodaje uz informacije koje će o punjaču i tehnologiji punjenja biti raspoložive za potrošača prilikom kupnje.

U RH posluju dva proizvođača i jedno novoosnovano poduzeće (Start-up) koji proizvode elektroničke uređaje obuhvaćene ovom revizijom. Poslovna zajednica u ovoj fazi rasprave nema primjedbi na tekst direktive, te podržava prijedlog da utor tipa USB-C postane standardni utor za sve elektroničke uređaje obuhvaćene revizijom.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

RH je izrazila zabrinutost zbog mogućeg poskupljenja elektroničkih proizvoda obuhvaćenih revizijom zato što će proizvođači morati redizajnirati proizvode kako bi sadržavali utor tipa USB-C.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Većina DČ pozdravlja reviziju Direktive, posebno s aspekta smanjenja e-otpada.

ES smatra da direktiva mora pokriti i rizike *online* prodaje što u sadašnjem tekstu nije slučaj. Nadalje, pitanje punjača treba regulirati horizontalno, a ne samo za nekoliko odabranih elektroničkih uređaja koji su obuhvaćeni ovom revizijom. Predlaže da informacije za potrošače budu i dijelom uputa koje dolaze s proizvodom, dok EK argumentira da je to već obuhvaćeno tekстом.

CZ i BG dijele stajalište da se mogućnost nabave elektroničkog uređaja bez punjača mora osigurati i gospodarskim subjektima (distributerima itd.), a ne samo krajnjim potrošačima, kako bi se izbjegle prekomjerne zalihe punjača koji se ne mogu prodati.

CZ je zabrinuta da bi uvođenje jedinstvenog USB-C utora potencijalno moglo narušiti inovativni razvoj. Iz teksta direktive nije jasno u kojem će trenutku EK odlučiti uvesti novu vrstu utora te hoće li postojati prijelazno razdoblje za paralelno korištenje USB-C i novog

utora koji će se pojaviti slijedom tehnološkog razvoja. Na osnovu trenutnog razvoja tehnologije na tržištu, proizvođači već razvijaju bežičnu tehnologiju punjenja (bez kabela) te je potrebno imati zakonodavni okvir koji neće biti prepreka uvođenju takve tehnologije na tržište.

BG smatra da razlozi koji će inicirati delegirane ovlasti EK koja će putem delegiranog akta, shodno tehnološkom razvoju, revidirati Prilog I.a, moraju biti specificirani.

BE ističe da mora biti jasno je li proizvod u prodaji s punjačem ili bez punjača, te da u slučaju prodaje s punjačem, potrošaču mora biti jasno za koju tehnologiju punjenja i proizvode je taj punjač kompatibilan.

DE i DK dijele stajalište da se u obuhvat revizije uključe i drugi elektronički uređaji kao što su bežične tipkovnice, miševi, e-čitači i prijenosna računala. Nadalje predlažu, što podržava i **CZ**, uvrštavanje odredbe prema kojoj će EK biti obvezna u propisanom razdoblju (npr. jednom godišnje) razmatrati stanje u razvoju tehnologije, odnosno evaluirati usklađenost sadašnjih tehničkih zahtjeva s tehnološkim razvojem, te slijedom toga ažurirati Prilog I.a.

DK dijeli stajalište sa **CZ** da bi Unija mogla ostati "zaglavljena" s utorom USB-C, čak i kada taj utor postane zastario. Osim gore navedenog stajališta, **DK** smatra da određeni kriteriji za evaluaciju novih tehnologija punjenja moraju biti specificirani u Prilogu I.a (takvi kriteriji mogu npr. biti - brzina punjenja, energetska učinkovitost i ostala mjerljiva poboljšanja).

DE, osim gore navedenog stajališta, predlaže da se svake godine revidira skupina proizvoda iz Priloga I.a, uzimajući u obzir brzi tehnološki razvoj elektroničkih uređaja, s čim je suglasna i **IE**. Nadalje, obje **DČ** smatraju da omogućavanje izbora potrošaču da kupi elektronički uređaj sa ili bez punjača, na koncu neće dovesti do smanjenja e-otpada. Potrošači će ipak možda htjeti svaki put prilikom kupnje elektroničkog uređaja kupiti i punjač, koji mogu ostaviti na više mjesta (kod kuće, u uredu, u putnoj torbi ili u različitim sobama u svojem domu).

PL smatra da bi umjesto revizije Direktive prikladnija bila delegirana uredba koja bi osigurala ujednačenu, izravnu primjenu u svim državama članicama. Forma uredbе je prikladnija jer se radi o izmjeni tehničkih zahtjeva. **PL** je zabrinuta oko mogućeg porasta cijena punjača jer će u budućnosti punjač biti univerzalan, bit će dizajniran za duže trajanje i služiti za napajanje nekoliko elektroničkih uređaja.

EK ističe da je ova revizija usmjerena isključivo na pitanje punjača i elektroničkih proizvoda koji su obuhvaćeni revizijom te nikakva daljnja poboljšanja teksta, koja izlaze iz tog okvira, nisu predviđena. Revizija obuhvaća samo one elektroničke uređaje koji imaju slične karakteristike punjenja. Iz revizije su isključena npr. prijenosna računala jer se punjačem za mobitel ne mogu puniti prijenosna računala, karakteristike punjenja su različite, imaju različitu snagu. Za širi obuhvat revizije potrebni su tehnički podaci koji pokazuju da je to moguće, a koje industrija u ovom trenutku nema. Nadalje, analiza troškova i koristi pokazala je da je u obuhvat revizije opravdano uključiti samo ove elektroničke uređaje koji su navedeni. Direktiva ne narušava inovativni razvoj jer EK u svakom trenutku, kroz delegirani akt, može prilagoditi Prilog I.a aktualnom stanju u razvoju tehnologije.

Vezano za tehnologiju punjenja bez kabela, EK ističe da studije pokazuju da takva tehnologija neće tako brzo postati prevladavajuća na tržištu, ali, ako se to i dogodi, EK delegiranim aktom ima ovlasti propisati tehničke specifikacije i za tu tehnologiju.

Proizvođač može ponuditi elektronički uređaj s punjačem ili bez njega te je poslovni odnos proizvođača i distributera definiran njihovim poslovnim ugovorima. EK ističe da nema

preklapanja s revizijom Uredbe o utvrđivanju zahtjeva za ekološki dizajn jer se radi o drugačijem sadržaju. *Eko dizajn* odnosi se na vanjsko napajanje, a ova Direktiva na sam elektronički uređaj i njegov utor koji mora biti usklađen na tržištu EU-a kako bismo imali jedinstveni punjač.

Vezano uz cijene punjača i njihovo moguće poskupljenje, EK od industrije nema ulaznih informacija, proizvođači nisu htjeli otkriti pitanje troškova. Revizijom je predviđeno prijelazno razdoblje koje će omogućiti proizvođačima dovoljno vremena za redizajniranje elektroničkih proizvoda obuhvaćenih ovom revizijom. Velik broj proizvođača već koristi utor tipa USB-C tako da je pretpostavka da su proizvođači već planirali redizajniranje. Uzimajući u obzir tržišni trend i prijelazno razdoblje, EK u načelu ne vidi veliki rizik od povećanja cijena ovih proizvoda na tržištu.

Troškovi redizajniranja za proizvođače odnose se samo na one proizvođače koji ne koriste utor USB-C u svojim proizvodima. Većina takvih proizvođača su velike kompanije te je utjecaj revizije na male i srednje tvrtke (MSP) zanemariv.

SI PRES do sada nije isticao prevladavajuće značenje ovoga dosjea u odnosu na ostale koji su u raspravi, te napredak na dosjeu ovisi o dinamici rasprave i usuglašenosti među DČ. DK, AT i PL su izričito zainteresirane da ovaj dosje bude na dnevnom redu Vijeća ministara nadležnih za područje telekomunikacija (TTE Vijeće).

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

/

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ, EK i Predsjedništva EU:

/

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Direktiva 2014/53/EU prenesena je u nacionalno zakonodavstvo Pravilnikom o radijskoj opremi (NN br. 49/16 i 88/19) te će stoga biti potrebne izmjene Pravilnika o radijskoj opremi.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

Nema utjecaja na proračun RH.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 23.9.2021.
COM(2021) 547 final

2021/0291 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Direktive 2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o
stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu**

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2021) 318 final} - {SWD(2021) 244 final} - {SWD(2021) 245 final} -
{SWD(2021) 246 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Komisija od 2009. nastoji ograničiti fragmentaciju tržišta sučelja za punjenje mobilnih telefona i sličnih uređaja. Međutim, takve su inicijative rezultirale isključivo zakonski neobvezujućim programima koji ne osiguravaju dosljednu i ujednačenu primjenu.

U lipnju 2009., nakon zahtjeva koji im je uputila Komisija, veliki proizvođači mobilnih telefona pristali su potpisati memorandum o razumijevanju o usklađivanju punjača za mobilne telefone koji omogućuju prijenos podataka i prodaju se u EU-u¹. Potpisnici su postigli dogovor o razvoju jedinstvene specifikacije na temelju sučelja USB 2.0 Micro B, što bi omogućilo potpunu kompatibilnost punjača s mobilnim telefonima koji će se staviti na tržište.

Zahvaljujući memorandumu o razumijevanju smanjila se fragmentacija tržišta i postigla gotovo globalna usklađenost. Njegova je provedba dovela do učinkovitog smanjenja broja rješenja za punjenje mobilnih telefona s 30 na samo tri. Međutim, memorandumom o razumijevanju dopuštena je i upotreba sučelja za punjenje zaštićenog naziva te je jedno takvo rješenje nastavio upotrebljavati (i dalje upotrebljava) jedan veliki proizvođač mobilnih telefona, što onemogućuje potpunu interoperabilnost. Osim toga, ni u jednom se dijelu memoranduma o razumijevanju ne predlažu rješenja za ekološka pitanja koja proizlaze iz postojanja različitih sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje.

Ako EU ne poduzme mjere, očekuje se da će se fragmentacija tržišta i komunikacijskih protokola za punjenje nastaviti te da i dalje neće biti ponuđena ekološki prihvatljivija rješenja.

Memorandum o razumijevanju istekao je 2014. (nakon dvaju produljenja) te Europska komisija otad nastoji potaknuti postizanje novog neobvezujućeg dogovora. U ožujku 2018., nakon nekoliko krugova pregovora među relevantnim proizvođačima i razmjene stajališta s Komisijom, industrija je predložila novi memorandum o razumijevanju o budućem jedinstvenom rješenju za punjenje pametnih telefona. No Komisija je smatrala da novi memorandum o razumijevanju nije zadovoljavajući jer nije u skladu s ciljevima EU-a o usklađivanju, kojima se nastoji ograničiti fragmentacija rješenja za punjenje (sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje) mobilnih telefona i slične radijske opreme. Predloženi novi memorandum o razumijevanju i dalje je dopuštao rješenja zaštićenog naziva (način spajanja specifičan za trgovca), što Komisija više ne smatra opravdanim uzmu li se u obzir tehničke prednosti sučelja USB tipa C.

U tom je kontekstu Komisija 2018. pokrenula studiju procjene učinka mogućeg prijedloga usmjerenog na uvođenje jedinstvenog rješenja za punjenje mobilnih telefona (a možda i drugih sličnih kategorija ili razreda radijske opreme). Iako je prvotni cilj inicijative bio poboljšati pogodnosti za potrošače, studija je pokazala da bi uvođenje jedinstvenog sučelja za punjenje i jedinstvenog komunikacijskog protokola za punjenje kad je riječ o radijskoj opremi (pametni telefoni, ali možda i tableti, kamere, čitači itd.), uz istodobno poticanje ili obvezu razdvajanja proizvoda (odnosno isporuka radijske opreme krajnjem korisniku bez uređaja za punjenje), moglo biti korisno za potrošače i dovesti do smanjenja elektroničkog otpada (e-otpad). Zaključak studije bio je da se samim usklađivanjem sučelja za punjenje (u slučaju

¹ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/2417/attachments/1/translations?locale=hr>.

radijske opreme koja se puni s pomoću kabela, to bi sučelje bio utor za punjenje) ne bi mogla postići potpuna interoperabilnost punjenja. Trenutačno postoje različiti komunikacijski protokoli za punjenje, pri čemu učinkovitost punjenja nije ista ako se upotrebljava uređaj za punjenje neke druge marke. Osim toga, studija je pokazala da bi se uvođenjem jedinstvenog uređaja za punjenje za sve različite vrste radijske opreme najvjerojatnije općenito povećale pogodnosti za potrošače. Kad je riječ o bežičnom punjenju (odnosno bilo kojoj tehnologiji punjenja osim punjenja s pomoću kabela), studija je pokazala da bi eventualni revolucionarni pomaci u tehnologiji bežičnog punjenja mogli umanjiti razloge za uvođenje jedinstvenog konektora jer bi se općenito znatno smanjila relevantnost kabela za punjenje. Imajući na umu te zaključke, Komisija je u listopadu 2020. pokrenula dvije komplementarne studije o razdvajanju mobilnih telefona i sličnih prijenosnih elektroničkih uređaja od tehnologija za punjenje u cilju jačanja baze dokaza za prijedlog.

Europski parlament donio je u siječnju 2020. rezoluciju² u kojoj ističe potrebu za hitnim donošenjem norme za jedinstveni punjač za mobilne telefone kako bi se izbjegla daljnja fragmentacija unutarnjeg tržišta. Konkretno, u rezoluciji se Komisiju poziva da, ako je to potrebno, donese zakonodavnu mjeru u cilju uvođenja jedinstvenog punjača. Uz to se poziva Komisiju da osigura da potrošači više ne moraju kupovati nove punjače za svaki novi komad radijske opreme te da se uz jedinstveno rješenje za punjenje uvedu mjere razdvajanja proizvoda (isporuka radijske opreme krajnjem korisniku bez uređaja za punjenje) jer se u suprotnome ne može postići cilj smanjenja broja uređaja za punjenje koji se proizvode na godišnjoj osnovi, a samim time ni cilj smanjenja elektroničkog otpada (e-otpada).

Komisija je prilagodila program rada za 2020.³ te u njemu konkretno navodi da neće donositi novi prijedlog o jedinstvenim punjačima za mobilne telefone i slične kategorije ili razrede radijske opreme.

Kako bi se postigao krajnji cilj, odnosno uvođenje jedinstvenog punjača, te kao preduvjet za učinkovito i značajno razdvajanje proizvoda, provedene su tri studije na temelju kojih je zaključeno da radijska oprema mora uključivati ujednačeno sučelje za punjenje na radijskoj opremi (utor za punjenje u slučaju radijske opreme koja se puni s pomoću kabela), minimalnu jedinstvenu interoperabilnost punjenja u obliku ujednačenog komunikacijskog protokola za punjenje i detaljne informacije o zahtjevima za punjenje radijske opreme.

Projektiranje radijske opreme obuhvaćeno je područjem primjene Direktive 2014/53/EU⁴ o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu. S druge strane, značajke vanjskog napajanja obuhvaćene su područjem primjene Direktive 2009/125/EZ o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju⁵.

Prijedlog je usmjeren na sprječavanje fragmentacije tržišta sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje, čime bi se poboljšale pogodnosti za potrošače i smanjila količina e-otpada. Konkretno, ciljevi su:

– uskladiti sučelja za punjenje mobilnih telefona i sličnih kategorija ili razreda radijske opreme (tableti, digitalne kamere, slušalice i slušalice s mikrofonom, prijenosne konzole za

² 2019/2983(RSP)

³ COM(2020) 440 final

⁴ Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

⁵ Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).

videoigre i prijenosni zvučnici) koji se pune s pomoću kabela, kako bi se mogli puniti putem jedinstvenog utora za punjenje;

– zajamčiti da takvi uređaji, ako podržavaju brzo punjenje, uključuju barem isti komunikacijski protokol za punjenje;

– omogućiti buduće usklađivanje u slučaju tehnološkog razvoja, uključujući usklađivanje svih vrsta sučelja za punjenje osim punjenja s pomoću kabela;

– propisati zahtjeve prema kojima krajnji korisnici ne bi morali kupovati novi uređaj za punjenje svaki put kad kupe novi mobitel ili sličnu radijsku opremu; i

– propisati zahtjeve kako bi se osiguralo da krajnji korisnici pri kupnji mobitela ili slične radijske opreme dobiju potrebne informacije o značajkama punjenja i uređaju za punjenje koji se može upotrebljavati s kupljenim proizvodom.

Procjena učinka provedena je kako bi se ispitale opcije politike za:

(a) usklađivanje sučelja za punjenje radijske opreme;

(b) podržavanje relevantnog komunikacijskog protokola za punjenje na radijskoj opremi i obavješćivanje potrošača o učinkovitosti punjenja; i

(c) stavljanje razdvojenih rješenja na raspolaganje na tržištu.

Opcija politike	(A) Usklađivanje utora krajnjeg uređaja	(B) Podržavanje relevantnog protokola za punjenje na krajnjem uređaju i obavješćivanje potrošača o učinkovitosti punjenja;	(C) Stavljanje razdvojenih ⁶ rješenja na raspolaganje na tržištu
Opcija 0	Ništa	Ništa	Ništa
Opcija 1	Obvezno	Ništa	Ništa
Opcija 2	Ništa	Obvezno	Ništa
Opcija 3	Ništa	Obvezno	Obvezno
Opcija 4	Obvezno	Obvezno	Ništa
Opcija 5	Obvezno	Obvezno	Obvezno

Za sve opcije postoje i podopcije užeg područja primjene (npr. samo za mobilne telefone) ili šireg područja primjene (uključujući određene uređaje čije su značajke punjenja usporedive s onima mobilnih telefona). Najpoželjnija je opcija politike 5 sa širokim područjem primjene jer podrazumijeva najbolji kompromis između svih ciljeva i stvara koristi za većinu dionika i okoliš.

• Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Prijedlogom se uvode dodatni zahtjevi za mobilne telefone i slične kategorije ili razrede radijske opreme u odnosu na Direktivu 2014/53/EU, kojom se utvrđuje regulatorni okvir za stavljanje na raspolaganje na tržištu i stavljanje u pogon radijske opreme u Uniji te se za tu opremu jamči pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

⁶ Odnosno prodaja uređaja bez punjača u kutiji (ako proizvođač tako odluči, i dalje će moći priložiti odvojivi kabel)

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je povezan s Komisijinim akcijskim planom za kružno gospodarstvo u okviru kojeg se najavljuju inicijative koje utječu na cijeli životni ciklus proizvoda, odnosno usmjerene su na projektiranje proizvoda, promicanje postupaka kružnog gospodarstva, poticanje održive potrošnje te nastojanje da se korišteni resursi što dulje održavaju u gospodarstvu EU-a.

Prijedlog zakonodavstva o jedinstvenim punjačima za mobilne telefone i slične kategorije ili razrede radijske opreme uključen je u drugi prioritet Programa rada Europske komisije za 2020. („Europa spremna za digitalno doba”).

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Prijedlog se temelji na istoj pravnoj osnovi kao zakonodavni akt koji se izmjenjuje, odnosno na članku 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Unija i države članice dijele nadležnost za unutarnje tržište.

Jedan od ciljeva Direktive 2014/53/EU zajamčiti je pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. U članku 3. stavku 3. točki (a) Direktive, koji se primjenjuje ako se donese relevantan delegirani akt Komisije, upućuje se na jedinstvene punjače.

U uvodnoj izjavi 12. Direktive navodi se da interoperabilnost između radijske opreme i dodataka kao što su punjači pojednostavljuje uporabu radijske opreme i smanjuje nepotreban otpad i troškove.

Neusklađivanje u tom području dovest će do znatnih razlika među zakonima, propisima, upravnim odredbama ili praksama država članica u pogledu interoperabilnosti mobilnih telefona i sličnih kategorija ili razreda radijske opreme s jedinstvenim uređajem za punjenje i o razdvajanju proizvoda.

Djelovanjem na nacionalnoj razini u cilju rješavanja problema mogle bi se stvoriti prepreke slobodnom kretanju robe. Osim toga, djelovanje na nacionalnoj razini ograničeno je na državno područje predmetne države članice (ili više njih). S obzirom na sve veću internacionalizaciju trgovine, neprestano se povećava broj prekograničnih slučajeva. Koordiniranim djelovanjem na razini EU-a dogovoreni ciljevi postići će se puno učinkovitije, a posebno će se povećati učinkovitost nadzora tržišta. Stoga je prikladnije djelovati na razini Unije.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti predložene izmjene ne prelaze ono što je nužno za postizanje postavljenih ciljeva.

Novim, odnosno izmijenjenim zahtjevima ne nameću se nepotrebna opterećenja i troškovi za gospodarsku djelatnost (posebno za mala i srednja poduzeća) odnosno za uprave. Ako se utvrde negativni učinci, u analizi najpoželjnije opcije predlaže se najprikladniji odgovor.

- **Odabir instrumenta**

Relevantne odredbe Direktive 2014/53/EU mogu se izmijeniti Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2014/53/EU. Direktivu o izmjeni države članice trebale bi prenijeti u svoje zakonodavstvo nacionalnim pravnim instrumentima.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Sljedeće su aktivnosti savjetovanja provedene u razdoblju od svibnja 2019. do travnja 2021. kako bi se procijenilo u kojim područjima ima prostora za reviziju te koji su učinci predložene opcije politike u različitim područjima:

- početna procjena učinka (2018.–2019.) usmjerena na građane, udruge potrošača, nevladine organizacije (NVO-i), udruženja proizvođača i pojedinačne proizvođače;
- javno savjetovanje (2019.) usmjereno na države članice, građane, udruge potrošača, NVO-e, udruženja proizvođača i pojedinačne proizvođače;
- dva ispitivanja potrošača (2019. i 2021.) usmjerena na građane;
- ispitivanje dionika (2020.–2021.) usmjereno na države članice, građane, udruge potrošača i proizvođače;
- ciljani razgovori (2021.) usmjereni na udruge potrošača, ekološke udruge, tijela za nadzor tržišta, NVO-e, udruženja proizvođača i proizvođače;
- sastanci stručne skupine usmjereni na udruge potrošača, države članice, tijela za nadzor tržišta, NVO-e, udruženja proizvođača i proizvođače.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Za potrebe zakonodavnog prijedloga, čiji je cilj učinkovitije sprječavati fragmentaciju bez kočenja inovacija, poboljšati pogodnosti za potrošače, smanjiti količinu e-otpada, uzeti u obzir buduća kretanja i pratiti razvoj tehnologija za punjenje (npr. bežično punjenje), Komisija je pokrenula studiju za procjenu učinka popraćenu trima istraživanjima. Ta popratna istraživanja uključivala su studiju procjene učinka jedinstvenog rješenja za punjenje mobilnih telefona, a možda i drugih prijenosnih uređaja male i srednje veličine („prvo istraživanje”)⁷, procjenu statusa tehnologija za bežično punjenje koje se koriste za mobilne telefone i slične uređaje („drugo istraživanje”) i studiju procjene učinka razdvajanja punjača („treće istraživanje”).

- **Procjena učinka**

Prvo prateće istraživanje pokazalo je da su zahvaljujući memorandumu o razumijevanju iz 2009. učinkovito usklađena rješenja za punjenje (sučelje za punjenje i komunikacijski

⁷ <https://op.europa.eu/hr/publication-detail/-/publication/c6fadfea-4641-11ea-b81b-01aa75ed71a1>

protokoli za punjenje) i poboljšane pogodnosti za potrošače. No nije se postiglo potpuno usklađivanje rješenja za punjenje. Osim toga, nije se postiglo znatno razdvajanje proizvoda jer je samo nekoliko proizvođača u Uniji ponudilo potrošačima mogućnost kupnje telefona bez uređaja za punjenje, čime su očekivane koristi za okoliš bile ograničene.

Prvo istraživanje pokazalo je da je većina građana EU-a koji su sudjelovali u javnom savjetovanju Komisije o punjačima za mobilne telefone bila nezadovoljna (41 %) ili vrlo nezadovoljna (22 %) „trenutačnom situacijom u pogledu punjača za mobilne telefone i njihove neometane kompatibilnosti”, dok se njih 76 % složilo ili „potpuno” složilo s tvrdnjom da trenutačna situacija nije praktična za korisnike mobilnih telefona. Činilo se i da ispitanici podržavaju uvođenje jedinstvenog punjača. Njih 63 % podržalo je Uniju da u sklopu svojih regulatornih ovlasti zatraži propisivanje norme za punjače, dok je njih 31 % smatralo da bi Unija trebala potaknuti postizanje dogovora na razini industrije. Samo je 6 % ispitanih građana smatralo da bi se Unija trebala suzdržati od bilo kakvog oblika intervencije. Javna tijela, NVO-i i potrošačke organizacije također su podržale jedinstveno rješenje za punjenje.

Prvo istraživanje pokazalo je isto tako da potrošnja sirovina za proizvodnju uređaja za punjenje utječe na okoliš te da dolazi do stvaranja e-otpada na kraju životnog vijeka proizvoda. Procijenjeno je da su uređaji za punjenje mobilnih telefona 2018. činili oko 11 000 tona e-otpada, dok su s njima povezane emisije tijekom životnog vijeka iznosile oko 600 ktCO₂e. Očekuje se da se će te vrijednosti narednih godina povećavati, uglavnom zbog trenda izrade robusnijih, bržih punjača.

U istraživanju se upućuje na još jedan velik tehnološki napredak: punjenje bez električnog kontakta (bežično punjenje). Ta se tehnologija oslanja na sučelje za punjenje kod kojeg se ne upotrebljava poseban utor za punjenje (za razliku od radijske opreme, koja se puni s pomoću kabela). Od dolaska mobilnih telefona koji podržavaju bežično punjenje, potrošači se sve češće odlučuju za kupnju takvih punjača. Između 2016. i 2018. njihova se prodaja povećala šest puta, na oko 44 milijuna jedinica, ili za oko 28 % u 2018.⁸ No ta se tehnologija trenutačno ne smatra zamjenom za punjenje s pomoću kabela zbog učinkovitosti takvih punjača. Osim toga, uzme li se u obzir činjenica da su trenutačno dostupni i bežično punjenje i konvencionalno punjenje s pomoću kabela, potencijal za smanjenje količine e-otpada ograničen je jer se kod bežičnih punjača upotrebljava više materijala no kod onih s kablom.

U prvom istraživanju razmatralo se i koliko bi inicijativa za jedinstveni punjač pridonijela trenutačnom trendu neobaveznog razdvajanja proizvoda (odnosno broju gospodarskih subjekata koji nude telefone bez punjača) u cilju osiguravanja koristi za okoliš i pružanja te mogućnosti potrošačima. Zaključeno je da bi takva inicijativa, ako je popraćena drugim mjerama za poticanje razdvajanja proizvoda, mogla pridonijeti postizanju okolišnih ciljeva EU-a. Što je veća stopa razdvajanja, to su veće koristi za okoliš i potrošače, u smislu uštede i praktičnosti.

Drugo istraživanje pokazalo je da je bežično punjenje tehnologija u razvoju s niskom razinom fragmentacije sučelja za punjenje i dobrom interoperabilnosti s rješenjima za punjenje, pa se čini da bi bilo prerano uvoditi obvezne zahtjeve za tu tehnologiju. No kako se tehnologija razvija i ugrađuje u sve više proizvoda, moglo bi doći do fragmentacije ako se počnu upotrebljavati različita sučelja za punjenje i komunikacijski protokoli za punjenje.

Treće istraživanje pokazalo je da mogućnosti razdvajanja proizvoda uključuju vrlo jasne i očite kompromise, među kojima je najvažniji onaj koji se odnosi na koristi za okoliš u odnosu

⁸ Napominje se da se ti podaci odnose na mobilne telefone koji podržavaju bežično punjenje, odnosno ne na telefone uz koje se isporučuje uređaj za bežično punjenje, već one koji se mogu puniti s pomoću uređaja za bežično punjenje koji se mora kupiti odvojeno.

na financijske troškove i gubitak pogodnosti za potrošače. Većina ispitanika u okviru ispitivanja dionika (javna tijela, organizacije civilnog društva i privatni građani) prednost je dala opciji da se uvede obveza za proizvođače i distributere da potrošačima omoguće da sami odluče žele li kupiti novi vanjski izvor napajanja (engl. *external power supply*, EPS) i/ili kabel pri kupnji novog mobilnog telefona. Međutim, 60 % ispitanika iz industrije smatralo je da bi svaki proizvođač ili distributer mobilnih telefona trebao moći samostalno odlučiti o načinu na koji će prodavati svoje telefone i punjače (odnosno što će sve biti u kutiji za maloprodaju).

Treće istraživanje pokazalo je da su neki proizvođači (koji imaju 30–40 % tržišnog udjela) najavili da od listopada 2020. njihove kutije za maloprodaju za neke nove modele više neće uključivati vanjski izvor napajanja (i druge dodatke). Drugi razmatraju koje su im mogućnosti dostupne te će barem dio njih vrlo vjerojatno u bliskoj budućnosti ponuditi razdvojene proizvode. Ipak, proizvođači koji su mnogo uložili u vlastitu tehnologiju za punjenje nisu spremni to učiniti jer je visoka učinkovitost punjenja njihove kombinacije telefona i vanjskog izvora napajanja važan dio njihove marketinške strategije. Istovremeno ti proizvođači ne mogu dokazati da je ta učinkovitost rezultat njihova razvoja, a ne posljedica toga da njihovo rješenje blokira ili ograničava učinkovitost drugih punjača.

Ujednačeno sučelje za punjenje na radijskoj opremi (odnosno, u slučaju radijske opreme koja se puni s pomoću kabla, utor za punjenje), minimalnu jedinstvenu interoperabilnost punjenja u okviru ujednačenog komunikacijskog protokola za punjenje i pružanje detaljnih informacija o zahtjevima za punjenje njihove radijske opreme stoga su preduvjeti za učinkovito i značajno razdvajanje proizvoda.

Provedena je procjena učinka u kojoj su se opcije politike razmotrile s obzirom na tri mjere: (a) usklađivanje sučelja za punjenje radijske opreme, (b) podržavanje relevantnog komunikacijskog protokola za punjenje na radijskoj opremi i obavješćivanje potrošača o učinkovitosti punjenja i (c) stavljanje razdvojenih rješenja na raspolaganje na tržištu.

Za sve opcije postoje i podopcije užeg područja primjene (odnosno samo za mobilne telefone) ili šireg područja primjene (određeni uređaji čije su značajke punjenja usporedive s onima mobilnih telefona). Prednost se daje opciji politike 5 sa širokim područjem primjene jer podrazumijeva najbolji kompromis između svih ciljeva i koristi za većinu dionika i okoliš.

Očekuje se da će se opcijom 5 postići ekološke koristi jer će se smanjiti emisije stakleničkih plinova za oko 180 ktCO₂e godišnje, upotreba materijala za oko 2600 tona godišnje i količina e-otpada za 980 tona godišnje. Najveći se doprinos postiže razdvajanjem vanjskog izvora napajanja zahvaljujući manjem iskorištavanju resursa te manjoj proizvodnji, prijevozu, upotrebi i odlaganju punjača.

Kad je riječ o pogodnostima za potrošače, najpoželjnija opcija osigurat će interoperabilnost s pomoću jedinstvenog sučelja i učinkovitosti punjenja, uz smanjenje prodaje samostalnih vanjskih izvora punjenja i kabla te promicanje njihove ponovne upotrebe. U vezi s usklađivanjem sučelja za punjenje, propisivanje obveznog priključka za punjenje USB tipa C za radijsku opremu dostatno je da se otkloni neugodnost s kojom se susreću potrošači koji ne mogu puniti svoj uređaj jer nemaju kompatibilni punjač. Time će se ostvariti i smanjenje troškova potrošače za te predmete od oko 250 milijuna EUR godišnje.

Očekuje se da će najpoželjnija opcija poboljšati prihode gospodarskih subjekata za ukupno 105 milijuna EUR godišnje. Koristi u pogledu prihoda za trgovce u maloprodaji i distributere (457 milijuna EUR godišnje), jer se uređaji za punjenje ne uključuju u maloprodajni paket te ih se stoga češće kupuje samostalno, nadmašuju negativan učinak na prihode proizvođača

uređaja (352 milijuna EUR godišnje) koji nastaje za proizvođače uređaja zbog uvođenja jedinstvenog priključka te gubitak prihoda za proizvođače vanjskih izvora napajanja.

Izravni troškovi za proizvođače koji nemaju jedinstveni utor te moraju promijeniti dizajn svoje opreme ublažit će se uvođenjem prijelaznog razdoblja te se stoga smatraju zanemarivima. Izravni troškovi za proizvođače koji trenutačno upotrebljavaju vlasničke komunikacijske protokole koji nisu usklađeni sa zajedničkim rješenjem procjenjuju se na 30 milijuna EUR. Teško je procijeniti neizravne troškove (jer proizvođači ne žele otkrivati takve informacije) koji će nastati samo zbog gubitka naknada za licenciju za proizvođače koji još ne upotrebljavaju jedinstveni utor na svojim proizvodima.

	Koristi (godišnje)	Troškovi (godišnje)
Emisije stakleničkih plinova	180 ktCO ₂ e	
Upotreba materijala	2600 tona	
E-otpad	980 tona	
Troškovi potrošača	250 milijuna EUR	
Prihodi za trgovce u maloprodaji i distributere	457 milijuna EUR	
Prihodi za proizvođače na svjetskoj razini		352 milijuna EUR
Redizajn opreme kako bi se ugradio jedinstveni utor		Uključeni u prethodno navedeni iznos. Ublaženi zahvaljujući prijelaznom razdoblju jer će sve više proizvođača prelaziti na jedinstveni utor čak i na osnovnim modelima
Uvođenje jedinstvenog komunikacijskog protokola za punjenje		Uključeni u prethodno navedeni iznos.
Uvođenje razdvajanja proizvoda		Uključeni u prethodno navedeni iznos.
Gubitak naknada od licencija		Ne može se procijeniti

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Direktivom 2014/53/EU već se od proizvođača zahtijeva da osiguraju da je radijska oprema koja se stavlja na tržište Unije projektirana i proizvedena u skladu s bitnim zahtjevima iz te direktive te da su joj priložene informacije (npr. o sigurnosti, predviđenoj namjeni radijske opreme i uporabnim ograničenjima). Novi zahtjevi primjenjivat će se samo na neke kategorije ili razrede radijske opreme te se stoga ne očekuje da će dovesti do dodatnih opterećenja.

Izmjene nisu preopsežne te se trenutačni pravni okvir o radijskoj opremi zbog njih neće znatno promijeniti.

- **Temeljna prava**

Usklađivanje sučelja mobilnih telefona i drugih sličnih uređaja, pod uvjetom da se pune s pomoću kabela, kako bi ih se moglo puniti s pomoću jedinstvenog utora za punjenje i jedinstvenog komunikacijskog protokola za punjenje te kako bi se razdvajanjem uređaja od punjača povećala razina zaštite okoliša (članak 37. Povelje) i zaštite potrošača (članak 38. Povelje).

Procjenjuje se da su punjači za mobilne telefone 2018. činili oko 11 000 tona e-otpada, dok su s njima povezane emisije tijekom životnog vijeka iznosile oko 600 ktCO₂e. Očekuje se da će se te vrijednosti narednih godina donekle povećati, uglavnom zbog prelaska na veće i brže punjače.

Stoga će se prijedlogom smanjiti količina otpada u okolišu i osigurati pogodnosti za potrošače.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema nikakvog utjecaja na proračun Unije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Svrha prijedloga izmjena je Direktive 2014/53/EU u čijem je članku 47. već propisano da:

- Komisija preispita djelovanje Direktive i o tome izvijesti Europski parlament i Vijeće dvije godine nakon datuma početka primjene Direktive i svakih pet godina poslije toga; i da
- države članice dostave Komisiji izvješće o njezinoj primjeni godinu dana nakon datuma početka primjene Direktive i svake dvije godine nakon toga.

Člankom 2. prijedloga predviđa se da države članice obavješćuju Komisiju o prijenosu izmjena u svoje zakonodavstvo.

- **Europski gospodarski prostor**

Predloženi akt relevantan je za Europski gospodarski prostor te bi se stoga trebao primjenjivati na njega.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Člankom 1. prijedloga izmjenjuju se određene odredbe Direktive 2014/53/EU.

Glavne izmjene koje se prijedlogom unose u Direktivu 2014/53/EU navode se u nastavku.

- (1) U članku 3. (u kojem se utvrđuju bitni zahtjevi) dodaje se novi stavak te se umeće novi Prilog.

Novi stavak 4. (članak 3.): U stavku se zahtijeva da radijska oprema, navedena u novom Prilogu (dio I.) koji se dodaje prijedlogom, bude u skladu sa sučeljem za punjenje i komunikacijskim protokolom za punjenje opisanim u tom novom Prilogu. Istim se stavkom Komisiji daju ovlasti da putem delegiranih akata izmjenjuje sadržaj novog Priloga u kojem će se u budućnosti, ako bude potrebno, moći uzeti u obzir sve druge vrste tehnologija za punjenje koje nisu punjenje s pomoću kabela.

Novi Prilog (dio I.): U Prilogu se zahtijeva da mobilni telefoni i slični uređaji radijske opreme, ako se mogu puniti s pomoću kabela, budu opremljeni utorom USB tipa C te da, ako se moraju puniti pri naponu većem od 5 volta ili struji snažnijoj od 3 ampera ili snazi većoj od 15 vata, budu opremljeni komunikacijskim protokolom za napajanje iz USB-a.

- (2) Umeće se novi članak 3.a o isporuci određenih kategorija ili razreda radijske opreme bez uređaja za punjenje.
- (3) Tim se novim člankom zahtijeva da ako neki gospodarski subjekt isporučuje krajnjim korisnicima radijsku opremu s uređajem za punjenje, taj gospodarski subjekt obavezan je ponuditi svim krajnjim korisnicima isporuku predmetne radijske opreme bez uređaja za punjenje.
- (4) Članak 10. stavak 8. mijenja se kako bi se dodao novi zahtjev o informiranju.
- (5) Konkretno, u slučaju radijske opreme na koju će se primjenjivati novi zahtjevi iz prijedloga, pružaju se informacije o značajkama učinkovitosti punjenja kao i o isporuci energije uređaja za punjenje koji se može upotrebljavati s predmetnom radijskom opremom. Pojediniosti o informiranju navode se u novom Prilogu (dio II.), a Komisija je ovlaštena putem delegiranih akata izmjenjivati sadržaj tog novog Priloga (dio II.).
- (6) Članak 17., u kojem se utvrđuju primjenjivi postupci ocjenjivanja sukladnosti radi dokazivanja usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 3. Direktive 2014/53/EU, izmjenjuje se kako bi se dodala upućivanja, u stavku 2., na nove zahtjeve koje se predlaže umetnuti u članak 3. Direktive 2014/53/EU (bitni zahtjevi).
- (7) Proizvođač će stoga uvijek moći odabrati slijediti postupak unutarnje kontrole proizvodnje u cilju dokazivanja usklađenosti s tim novim zahtjevima (bitni zahtjevi).
- (8) Članci 40. i 43. izmjenjuju se kako bi ih se uskladilo s novim zahtjevima koji se dodaju prijedlogom.
- (9) Tako će države članice biti ovlaštene provoditi mjere protiv proizvoda koji nisu u skladu s novim zahtjevima.
- (10) Članak 44. o delegiranim ovlastima izmjenjuje se kako bi se dodala upućivanja na delegirane ovlasti koje se prijedlogom dodjeljuju Komisiji.

Člankom 2. od država članica zahtijeva se da prenesu izmjene u svoje zakonodavstvo do [*Ured za publikacije molimo unijeti datum – 12 mjeseci nakon donošenja*] i da ih primjenjuju od [*Ured za publikacije molimo unijeti datum – 12 mjeseci nakon završetka razdoblja prenošenja navedenog u prethodnom stavku*].

Zahtjevi koji će se uvesti prijedlogom neće se primjenjivati na radijske uređaje koji se na tržište Unije stave prije datuma početka primjene Direktive.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o izmjeni Direktive 2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Jedan od ciljeva Direktive 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća³ jest zajamčiti pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. U skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (a) te Direktive, jedan je od bitnih zahtjeva kojima radijska oprema mora udovoljavati taj da radi s dodacima, a posebno s jedinstvenim punjačima. U tom pogledu, u uvodnoj izjavi 12. Direktive 2014/53/EU navodi se da interoperabilnost između radijske opreme i dodataka kao što su punjači pojednostavnjuje uporabu radijske opreme i smanjuje nepotreban otpad i troškove.
- (2) Na razini Unije od 2009. ulažu se naponi za ograničavanje fragmentacije sučelja za punjenje mobilnih telefona i sličnih predmeta radijske opreme. Nedavne neobvezujuće inicijative ne ispunjavaju u potpunosti ciljeve politike Unije u pogledu smanjenja količine elektroničkog otpada (e-otpada), osiguravanja pogodnosti za potrošače i izbjegavanja fragmentacije tržišta uređaja za punjenje.
- (3) Uvođenjem inicijativa kao što je Direktiva 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴ te, u novije vrijeme, europski zeleni plan Unija potiče učinkovitu upotrebu resursa prelaskom na čisto, kružno gospodarstvo. Cilj ove Direktive smanjiti je količinu e-otpada koja nastaje zbog prodaje radijske opreme te smanjiti ekstrakciju

¹ SL C , , str. .

² SL C , , str. .

³ Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

⁴ Direktiva 2012/19/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi (OEEO) (SL L 197, 24.7.2012., str. 38.).

sirovina i emisije CO₂ iz proizvodnje, prijevoza i odlaganja punjača, čime se potiče kružno gospodarstvo.

- (4) U Komisijinu akcijskom planu za kružno gospodarstvo predviđaju se inicijative za cijeli životni ciklus proizvoda, usmjerene na projektiranje proizvoda, promicanje postupaka kružnog gospodarstva, poticanje održive potrošnje te osiguravanje da se korišteni resursi što dulje zadrže u gospodarstvu Unije.
- (5) Komisija je provela studiju procjene učinka koja je pokazala da se ne iskorištava puni potencijal unutarnjeg tržišta jer zbog stalne fragmentacije tržišta sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje za mobilne telefone i drugu sličnu radijsku opremu ne postoji dovoljno pogodnosti za potrošače, a povećava se i količina e-otpada.
- (6) Interoperabilnost radijske opreme i dodataka kao što su punjači narušena je jer postoje različita sučelja za punjenje različitih kategorija ili razreda radijske opreme kod kojih se upotrebljava kabel za punjenje, kao što su mobilni telefoni, tableti, digitalne kamere, slušalice ili slušalice s mikrofonom, prijenosne konzole za videoigre i prijenosni zvučnici. Osim toga, postoji nekoliko vrsta komunikacijskih protokola za brzo punjenje kod kojih se ne može uvijek zajamčiti minimalna razina učinkovitosti. Zbog toga je potrebno djelovanje Unije kako bi se promicao zajednički stupanj interoperabilnosti i pružanje informacija o značajkama punjenja radijske opreme krajnjim korisnicima. Stoga je u Direktivu 2014/53/EU potrebno uvesti prikladne zahtjeve za komunikacijske protokole za punjenje, sučelja za punjenje (odnosno utore za punjenje) određenih kategorija ili razreda radijske opreme i za informacije koje se moraju pružiti krajnjim korisnicima o značajkama punjenja tih kategorija ili razreda radijske opreme.
- (7) Neusklađivanje u tom području moglo bi dovesti do znatnih razlika među zakonima, propisima, upravnim odredbama ili praksama država članica u pogledu interoperabilnosti mobilnih telefona i sličnih kategorija ili razreda radijske opreme s njihovim uređajima za punjenje te isporuke radijske opreme bez uređaja za punjenje.
- (8) Zbog veličine unutarnjeg tržišta za mobilne telefone i sličnih kategorija ili razreda radijske opreme koja se može puniti, sve većeg broja različitih vrsta uređaja za punjenje takve radijske opreme i znatne količine prekogranične trgovine tim proizvodima potrebno je snažnije zakonodavno djelovanje na razini Unije, a ne na nacionalnoj ili neobvezujućoj razini, kako bi se postiglo neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (9) Stoga je potrebno uskladiti sučelja za punjenje i komunikacijske protokole za punjenje za specifične kategorije ili razrede radijske opreme koji se pune s pomoću kabela. Potrebno je osigurati i osnovu za prilagodbu budućem tehnološkom napretku usklađivanjem sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje kad je riječ o radijskoj opremi koja se može puniti na bilo koji način osim s pomoću kabela, uključujući punjenje s pomoću radijskih valova (bežično punjenje). Takvo bi usklađivanje trebalo dovesti do smanjenja količine otpada u okolišu, osigurati pogodnosti za potrošače i spriječiti fragmentaciju tržišta u pogledu različitih sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje te inicijativa na nacionalnoj razini koje bi mogle ometati trgovinu na unutarnjem tržištu.
- (10) No takvo usklađivanje ne bi bilo potpuno ako ga se ne kombinira sa zahtjevima u pogledu zajedničke prodaje radijske opreme s odgovarajućim punjačima i informacija koje se moraju pružiti krajnjim korisnicima. Fragmentiran pristup država članica

stavljanju na tržište kategorija ili razreda predmetne radijske opreme i njihovih uređaja za punjenje ometao bi prekograničnu trgovinu tim proizvodima jer bi se gospodarske subjekte na primjer obvezalo na to da proizvode ovisno o državi članici u koju ih isporučuju drugačije pakiraju. Time bi pak došlo do povećanih poteškoća za potrošače i nastanka nepotrebnog e-otpada, što bi poništilo koristi koje nastaju usklađivanjem sučelja za punjenje i komunikacijskog protokola za punjenje. Stoga je potrebno propisati zahtjeve kojima bi se osiguralo da krajnji korisnici ne moraju kupovati novi uređaj za punjenje svaki put kad kupe novi mobitel ili sličnu radijsku opremu. Kako bi ti zahtjevi bili učinkoviti, krajnji korisnici trebali bi pri kupnji mobilnog telefona ili slične radijske opreme dobiti potrebne informacije o značajkama punjenja.

- (11) Tehnički je izvedivo definirati USB tipa C kao jedinstveni utor za punjenje za relevantne kategorije ili razrede radijske opreme. Tehnologija USB tipa C, koja se upotrebljava u cijelom svijetu, donesena je na razini međunarodnih normi te ju je u europski sustav prenio Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) u okviru serije europskih normi EN IEC 62680-1⁵.
- (12) Tehnologija USB tipa C već se upotrebljava za brojne kategorije ili razrede radijske opreme jer omogućuje visoku kvalitetu punjenja i prijenosa podataka. Utor za punjenje USB tipa C u kombinaciji s komunikacijskim protokolom za napajanje iz USB-a može pružiti do 100 W snage te stoga ostaje dovoljno prostora za daljnji razvoj rješenja za brzo punjenje, a istodobno se tržištu omogućuje da opskrbljuje i manje napredne telefone kojima nije potrebno brzo punjenje. U mobilne telefone i sličnu radijsku opremu koja podržava brzo punjenje mogu se ugraditi značajke napajanja iz USB-a kako su opisane u normi EN IEC 62680-1-2:2020, „Sučelja univerzalnih serijskih sabirnica za podatke i napajanje – Dio 1-2: Opći dijelovi – Specifikacija USB-a za isporuku energije”.
- (13) Kad je riječ o punjenju za koje se ne upotrebljava kabel, u budućnosti se mogu razviti raznolika rješenja, koja bi mogla negativno utjecati na interoperabilnost, pogodnosti za potrošače i okoliš. Iako je u ovoj fazi prerano uvoditi posebne zahtjeve za takva rješenja, Komisija bi trebala moći poduzeti mjere u cilju njihova usklađivanja u budućnosti ako se primijeti fragmentacija na unutarnjem tržištu.
- (14) Članak 3. Direktive 2014/53/EU trebalo bi izmijeniti kako bi se obuhvatila sučelja za punjenje i komunikacijski protokoli za punjenje. Kategorije ili razredi radijske opreme konkretno obuhvaćeni tom novom odredbom trebali bi se detaljnije opisati u novom prilogu Direktivi 2014/53/EU.
- (15) Direktivu 2014/53/EU trebalo bi izmijeniti i kako bi se umetnuo novi članak koji će se odnositi na zahtjeve o isporuci određenih kategorija ili razreda radijske opreme bez uređaja za punjenje. Predmetne kategorije ili razredi radijske opreme, kao i specifikacije u pogledu rješenja za punjenje, trebalo bi navesti u novom prilogu Direktivi 2014/53/EU.
- (16) U članku 10. stavku 8. Direktive 2014/53/EU pružaju se informacije koje je potrebno uključiti u upute za upotrebu te bi stoga u taj članak trebalo uključiti dodatne zahtjeve o informiranju. Pojediniosti o tim novim zahtjevima trebalo bi navesti u novom prilogu Direktivi 2014/53/EU. Tim bi se zahtjevima za informiranje potrošačima omogućilo da utvrde koji je vanjski izvor napajanja (EPS) najprikladniji za punjenje njihove opreme. Ti bi se zahtjevi trebali moći prilagoditi u budućnosti kako bi odražavali sve

⁵ Sučelja univerzalne serijske sabirnice za podatke i napajanje – Dio 1-3: Opći dijelovi – Specifikacija kabela i konektora za USB tipa C™

promjene zahtjeva za označivanje vanjskih izvora napajanja koji se mogu uvesti u okviru Direktive 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁶.

- (17) Članak 17. Direktive 2014/53/EU, u kojem se utvrđuju postupci ocjenjivanja sukladnosti, trebalo bi izmijeniti kako bi se dodala upućivanja na nove bitne zahtjeve koji će se umetnuti u članak 3. te direktive. Proizvođač bi stoga trebao imati mogućnost slijediti postupak unutarnje kontrole u cilju dokazivanja usklađenosti s tim novim bitnim zahtjevima.
- (18) Članke 40., 43. i 44. Direktive 2014/53/EU trebalo bi izmijeniti kako bi se upućivanja u njima prilagodila novim odredbama koje se uvode ovom Direktivom.
- (19) Kako bi se uzeo u obzir budući napredak u području tehnologije punjenja i osigurala minimalna jedinstvena interoperabilnost između radijske opreme i uređaja za punjenje takve radijske opreme, ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebale bi se delegirati Komisiji kako bi se izmijenile kategorije ili razredi radijske opreme i specifikacije u pogledu sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje, kao i pojedinosti o informacijama o punjenju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁷ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (20) Direktivu 2014/53/EU stoga bi trebalo izmijeniti na odgovarajući način.
- (21) Gospodarskim subjektima trebalo bi se omogućiti dovoljno vremena da uvedu potrebne prilagodbe radijske opreme obuhvaćene područjem primjene ove Direktive koju namjeravaju stavljati na tržište u Uniji,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Direktiva 2014/53/EU mijenja se kako slijedi:

- (1) članak 3. mijenja se kako slijedi:
 - (a) u stavku 3. prvom podstavku točki (a) zarez i riječi „a posebno s jedinstvenim punjačima” zamjenjuju se riječima „osim uređaja za punjenje radijske opreme kategorija ili razreda navedenih u dijelu I. Priloga I.a na koje se posebno upućuje u stavku 4. ovog članka”;

⁶ Direktiva 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).

⁷ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (b) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Radijska oprema obuhvaćena kategorijama ili razredima navedenima u dijelu I. Priloga I.a izrađuje se tako da bude u skladu sa specifikacijama o punjenju utvrđenima u tom prilogu za relevantnu kategoriju ili razred radijske opreme.

Kad je riječ o radijskoj opremi koja se može puniti s pomoću kabela, Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 44. u cilju izmjene Priloga I.a u slučaju tehničkog napretka te kako bi se osigurala minimalna jedinstvena interoperabilnost između radijske opreme i odgovarajućih uređaja za punjenje, na sljedeći način:

- (a) izmjenom, dodavanjem ili uklanjanjem kategorija ili razreda radijske opreme;
- (b) izmjenom, dodavanjem ili uklanjanjem tehničkih specifikacija, uključujući upućivanja i opise, u pogledu utora za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje za svaku kategoriju ili razred predmetne radijske opreme.”

Kad je riječ o radijskoj opremi koja se može puniti na druge načine osim s pomoću kabela, Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 44. u cilju izmjene Priloga I.a u slučaju tehničkog napretka te kako bi se osigurala minimalna jedinstvena interoperabilnost između radijske opreme i odgovarajućih uređaja za punjenje, na sljedeći način:

- (a) uvođenjem, izmjenom, dodavanjem ili uklanjanjem kategorija ili razreda radijske opreme;
- (b) uvođenjem, izmjenom, dodavanjem ili uklanjanjem tehničkih specifikacija, uključujući upućivanja i opise, u pogledu sučelja za punjenje i komunikacijskih protokola za punjenje za svaku kategoriju ili razred predmetne radijske opreme.”;

- (2) umeće se sljedeći članak 3.a:

„Članak 3.a

Pružanje mogućnosti krajnjim korisnicima da kupe određene kategorije ili razrede radijske opreme bez uređaja za punjenje

Ako neki gospodarski subjekt krajnjim korisnicima ponudi mogućnost kupnje radijske opreme obuhvaćene područjem primjene članka 3. stavka 4. s uređajem za punjenje, tom se krajnjem korisniku nudi i mogućnost kupnje radijske opreme bez tog uređaja za punjenje.”;

- (3) u članku 10. stavku 8. dodaje se sljedeći podstavak:

„Uz radijsku opremu obuhvaćenu područjem primjene članka 3. stavka 4. prvog podstavka prilaže se informacija o specifikacijama povezanim sa sposobnostima punjenja i uređajem za punjenje, kako je opisano u dijelu II. Priloga I.a. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 44. u cilju izmjene dijela II. Priloga I.a uvođenjem, izmjenom, dodavanjem ili uklanjanjem bilo kakvih pojedinosti o takvim informacijama ili načina na koje se takve informacije naznačuju.”;

- (4) u članku 17. stavku 2. riječi „članka 3. stavka 1.” zamjenjuju se riječima „članka 3. stavaka 1. i 4.”;
- (5) članak 40. mijenja se kako slijedi:
 - (a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Postupak rukovanja radijskom opremom koja predstavlja rizik ili nije u skladu s bitnim zahtjevima na nacionalnoj razini”;
 - (b) u stavku 1. prvom podstavku riječi „ili nije u skladu s barem jednim od primjenjivih bitnih zahtjeva utvrđenih u članku 3.” dodaju se nakon riječi „zaštite javnog interesa obuhvaćene ovom Direktivom”;
- (6) članak 43. stavak 1. mijenja se kako slijedi:
 - (a) u točki (h) riječi „podaci o predviđenoj namjeni radijske opreme” zamjenjuju se riječju „podaci”;
 - (b) točka (j) zamjenjuje se sljedećim:

„(j) ne poštuje se članak 3.a ili članak 5.”;
- (7) članak 44. mijenja se kako slijedi:
 - (a) u stavku 2. nakon prve rečenice umeće se sljedeća rečenica:

„Kad je riječ o delegiranim aktima na koje se upućuje u članku 3. stavku 4. i članku 10. stavku 8. trećem podstavku, ovlasti za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina od [*Ured za publikacije – molimo unijeti datum stupanja na snagu ove Direktive*]”;
 - (b) u stavcima 3. i 5. riječi „članka 3. stavka 3., članka 4. stavka 2. i članka 5. stavka 2.” zamjenjuju se riječima „članka 3. stavka 3. i 4., članka 4. stavka 2., članka 5. stavka 2. i članka 10. stavka 8. trećeg podstavka”;
- (8) tekst naveden u Prilogu ovoj Direktivi umeće se kao Prilog I.a.

Članak 2.

1. Države članice donose i objavljuju, najkasnije do [*Ured za publikacije: molimo unijeti datum – 12 mjeseci od datuma donošenja ove Direktive*] zakone, propise i administrativne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One odmah dostavljaju tekstove tih odredaba Komisiji.

One primjenjuju te odredbe od [*Ured za publikacije: molimo unijeti datum 12 mjeseci nakon završetka razdoblja prenošenja navedenog u prethodnom stavku*].

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski Parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 23.9.2021.
COM(2021) 547 final

ANNEX

PRILOG

Prijedlogu Direktive

Europskog parlamenta i Vijeća

**o izmjeni Direktive 2014/53/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica o
stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu**

{SEC(2021) 318 final} - {SWD(2021) 244 final} - {SWD(2021) 245 final} -
{SWD(2021) 246 final}

PRILOG

„PRILOG I.a

Specifikacije i informacije o punjenju koje se primjenjuju na određene kategorije ili razrede radijske opreme

DIO I.

SPECIFIKACIJE ZA SPOSOBNOSTI PUNJENJA

1. Mobilni telefoni, tableti, digitalne kamere, slušalice, slušalice s mikrofonom, prijenosne konzole za videoigre i prijenosni zvučnici, ako ih se može puniti s pomoću kabela:
 - (a) opremljeni su utorom za USB tipa C, kako je opisan u normi EN IEC 62680-1-3:2021, Sučelja univerzalne serijske sabirnice za podatke i napajanje – Dio 1-3: Opći dijelovi – Specifikacija kabela i konektora za USB tipa CTM, koji bi u svakom trenutku trebao biti dostupan i operabilan;
 - (b) mogu se, u slučaju snage punjenja niže od 60 vata, puniti s pomoću kabela koji su u skladu s normom EN IEC 62680-1-3:2021, „Sučelja univerzalne serijske sabirnice za podatke i napajanje – Dio 1-3: Opći dijelovi – Specifikacija kabela i konektora za USB tipa CTM“.
2. Mobilni telefoni, tableti, digitalne kamere, slušalice, slušalice s mikrofonom, prijenosne konzole za videoigre i prijenosni zvučnici, ako ih se može puniti s pomoću kabela pri naponu većem od 5 volta ili struji snažnijoj od 3 ampera ili pri snazi većoj od 15 vata:
 - (a) opremljeni su funkcijom napajanja iz USB-a, kako je opisana u normi EN IEC 62680-1-2:2021, „Sučelja univerzalne serijske sabirnice za podatke i napajanje – Dio 1-2: Opći dijelovi – Specifikacija USB-a za isporuku energije“;
 - (b) osiguravaju da svi dodatni protokoli za punjenje omogućuju potpunu funkcionalnost napajanja iz USB-a na koju se upućuje u točki (a).

DIO II.

INFORMACIJE O SPECIFIKACIJAMA ZA SPOSOBNOSTI PUNJENJA

U slučaju radijske opreme obuhvaćene područjem primjene članka 3. stavka 4. prvog podstavka, sljedeće informacije tiskaju se na pakiranju ili, ako proizvod nema pakiranje, na oznaci koja se prilaže radijskoj opremi pod uvjetom da je oznaka na vidljivu mjestu:

- (a) opis potrebne snage za uređaje za punjenje s pomoću kabela koji se mogu upotrebljavati s predmetnom radijskom opremom, uključujući najveću snagu potrebnu za punjenje radijske opreme izraženu u vatima navođenjem sljedećeg teksta: „minimalna snaga koju isporučuje punjač jednaka je ili veća od [xx] vata“. Broj vata trebao bi izražavati najveću snagu potrebnu radijskoj opremi;

- (b) opis specifikacija koje se odnose na sposobnosti punjenja radijske opreme, pod uvjetom da je se može puniti s pomoću kabela pri naponu većem od 5 volta ili struji snažnijoj od 3 ampera ili snazi većoj od 15 vata, uključujući naznaku da radijska oprema podržava protokol napajanja iz USB-a navođenjem teksta „USB PD brzo punjenje” (engl. *USB PD fast charging*) i naznaku svih drugih podržanih protokola navođenjem njihova naziva u tekstualnom obliku.

Takve informacije moraju biti na jeziku koji potrošači i krajnji korisnici bez poteškoća razumiju, a koji određuje predmetna država članica, te moraju biti jasne, razumljive i čitljive.”